

BÜYÜKLÜK TASLAMAK

أَعُوذُ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

büyüklik taslamak *Deyim* kendini üstün görmeye çalışmak, böbürlenmek.

ATASÖZLERİ VE DEYİMLER SÖZLÜĞÜ

(ك ب ر) 161

İLGİLİ DEYİM:

büyük görmek (bilmek, tutmak) *Deyim* kendini veya başkasını olduğundan üstün saymak, yüceltmek.

(ع ل و) 70

Kur'an'da bu deyim kullanıldığı onlarca ayet var. Birkaçını görelim:

وَلَقَدْ آتَيْنَا مُوسَى الْكِتَابَ وَقَفَّيْنَا مِنْ بَعْدِهِ بِالرُّسُلِ وَآتَيْنَا عِيسَى ابْنَ مَرْيَمَ الْبَيِّنَاتِ وَأَيَّدْنَاهُ بِرُوحِ الْقُدُسِ أَفَكُلَّمَا جَاءَكُمْ رَسُولٌ بِمَا لَا تَهْوَى أَنْفُسُكُمْ اسْتَكْبَرْتُمْ فَفَرِيقًا كَذَّبْتُمْ وَفَرِيقًا تَقْتُلُونَ

Şüphesiz biz Musa'ya Kitap'ı verdik ve onun ardından peş peşe elçiler gönderdik. Meryem oğlu İsa'ya da açık deliller verdik ve kendisini Ruhülkudüs ile destekledik. Size ne zaman bir elçi nefislerinizin **arzu duymayacağı** bir şey (ilahi hüküm) getirirse siz **büyüklik taslayacak**; (elçilerin) bir kısmını yalanlayacak bir kısmını da öldürecek misiniz? **2/BAKARA-87**

لَنْ يَسْتَنْكِفَ الْمَسِيحُ أَنْ يَكُونَ عَبْدًا لِلَّهِ وَلَا الْمَلَائِكَةُ الْمُعَرَّبُونَ وَمَنْ يَسْتَنْكِفْ عَنْ عِبَادَتِهِ وَيَسْتَكْبِرْ فَسَيَحْشُرُهُمْ إِلَيْهِ جَمِيعًا
Ne Mesih, Allah'a **kul olmaktan** çekinir ne de Allah'a yaklaştırılmış melekler. Kim Allah'a **kul olmaktan** çekinir ve **büyüklik taslarsa** bilsin ki Allah onların hepsini kendi huzurunda toplayacaktır. **4/NİSA-172**

فَأَمَّا الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ فَيُوَفِّيهِمْ أُجُورَهُمْ وَيَزِيدُهُمْ مِنْ فَضْلِهِ وَأَمَّا الَّذِينَ اسْتَنْكَفُوا وَاسْتَكْبَرُوا فَيُعَذِّبُهُمْ عَذَابًا أَلِيمًا وَلَا يَجِدُونَ لَهُمْ مِنْ دُونِ اللَّهِ وَلِيًّا وَلَا نَصِيرًا

İnanıp iyi işler yapanların ücretlerini eksiksiz ödeyecek ve fazlından onlara daha fazlasını da verecektir. (**Kul olmaktan**) çekinip **büyüklik taslayanlara** da acı bir şekilde azap edecektir. Onlar, kendilerine Allah'tan başka ne bir dost ne de bir yardımcı bulacaklardır. **4/NİSA-173**

لَتَجِدَنَّ أَشَدَّ النَّاسِ عَدَاوَةً لِلَّذِينَ آمَنُوا الْيَهُودَ وَالَّذِينَ أَشْرَكُوا وَلَتَجِدَنَّ أَقْرَبَهُمْ مَوَدَّةً لِلَّذِينَ آمَنُوا الَّذِينَ قَالُوا إِنَّا نَصَارَى ذَلِكَ بَأَنَّ مِنْهُمْ قِسِيَّيْنَ وَرُهْبَانًا وَأَنَّهُمْ لَا يَسْتَكْبِرُونَ

İnsanlar içinde iman edenlere düşmanlık bakımından en şiddetli olarak Yahudiler ile **şirk koşanları** bulacaksınız. Onlar içinde iman edenlere sevgi bakımından en yakın olarak da "Biz Hristiyanlarız" diyenleri bulacaksınız. Çünkü onların içinde keşişler ve rahipler vardır ve onlar **büyüklik taslamazlar**. **5/MAİDE-82**

وَمَنْ أَظْلَمُ مِمَّنْ افْتَرَى عَلَى اللَّهِ كَذِبًا أَوْ قَالَ أُوحِيَ إِلَيَّ وَلَمْ يُوحَ إِلَيْهِ شَيْءٌ وَمَنْ قَالَ سَأُنزِلُ مِثْلَ مَا أَنْزَلَ اللَّهُ وَلَوْ تَرَى إِذِ الظَّالِمُونَ فِي غَمْرَاتِ الْمَوْتِ وَالْمَلَائِكَةُ بَاسِطُوا أَيْدِيهِمْ أَخْرَجُوا أَنفُسَكُمْ الْيَوْمَ تُجْزَوْنَ عَذَابَ الْهُونِ بِمَا كُنْتُمْ تَقُولُونَ عَلَى اللَّهِ غَيْرَ الْحَقِّ وَكُنْتُمْ عَنْ آيَاتِهِ تَسْتَكْبِرُونَ

Allah'a yalan dolanla **iftira atandan** yahut kendisine hiçbir şey vahyolunmamışken «Bana da vahyolundu.» diyenden ve «Ben de Allah'ın indirdiği ayetlerin benzerini indireceğim.» diyenden daha zalim kim vardır? O zalimler, ölümün (boğucu) dalgaları içinde, melekler de pençelerini uzatmış, onlara: «Haydi canlarınızı kurtarın! Allah'a karşı gerçek olmayanı söylemenizden ve onun ayetlerine karşı **büyüklik taslamanızdan** ötürü, bugün alçaklık azabı ile **ceza çekeceksiniz!**» derken onların hâlini bir görsen! **6/ENAM-93**

قَالَ فَاهْبِطْ مِنْهَا فَمَا يَكُونُ لَكَ أَنْ تَتَكَبَّرَ فِيهَا فَاخْرُجْ إِنَّكَ مِنَ الصَّاغِرِينَ

(Allah) "Öyleyse oradan in. Orada **büyüklik taslamak haddine mi düşmüş**. Çık. Sen **küçük düşürülenlerdensin**." dedi. **7/ARAF-13**

وَتَادَى أَصْحَابِ الْأَعْرَافِ رَجَالًا يَعْرِفُونَهُمْ بِسِيمَاهُمْ قَالُوا مَا أَغْنَى عَنْكُمْ جَمْعُكُمْ وَمَا كُنْتُمْ تَسْتَكْبِرُونَ

(Yine) Araf ehli simalarından tanıdıkları birtakım adamlara seslenerek şöyle derler: “Ne çokluğunuzun ne de **büyüklik taslamasının** size hiçbir **favdası dokunmadı.**” 7/ARAF-48

وَبَرُّوا لِلَّهِ جَمِيعًا فَقَالَ الضُّعْفُورُ لِلَّذِينَ اسْتَكْبَرُوا إِنَّا كُنَّا لَكُمْ تَبَعًا فَهَلْ أَنْتُمْ مُعْتَدُونَ عَنَّا مِنْ عَذَابِ اللَّهِ مِنْ شَيْءٍ قَالُوا لَوْ هَدَيْنَا اللَّهُ لَهْدَيْنَاكُمْ سَوَاءٌ عَلَيْنَا أَجْرُنَا أَمْ صَبْرُنَا مَا لَنَا مِنْ مَحْضٍ

Hep birlikte Allah'ın huzuruna çıkarlar. **Zayıf düşmüşler, büyüklik taslayanlara** şöyle derler: "Biz size uymuştuk. Şimdi siz Allah'ın azabından bir şeyi bizden savabilir misiniz?" Onlar da şöyle derler: "Allah bizi **hidayete erdirseydi** şüphesiz biz de sizi doğru yola yöneltirdik. Şimdi sızlansak da **metanet** (sabır) **göstersek** de bizim için birdir. Çünkü bizim için sığınacak bir yer yok!" 14/İBRAHİM-21

وَاللَّهُ يَسْجُدُ مَا فِي السَّمَوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ مِنْ دَابَّةٍ وَالْمَلَائِكَةُ وَهُمْ لَا يَسْتَكْبِرُونَ

Göklerde ve yerde olan ne varsa, canlılar ve melekler Allah'a **secde ederler** ve **büyüklik taslamazlar.** 16/NAHİL-49

إِنَّمَا يُؤْمِنُ بِآيَاتِنَا الَّذِينَ إِذَا دُكِّرُوا بِهَا خَرُّوا سُجَّدًا وَسَبَّحُوا بِحَمْدِ رَبِّهِمْ وَهُمْ لَا يَسْتَكْبِرُونَ

Bizim ayetlerimize ancak o kimseler inanır ki bunlarla kendilerine öğüt verildiğinde, **büyüklik taslamadan secdeye kapanırlar** ve Rablerini hamt ile tesbih ederler. 32/SECDE-15

وَقَالَ الَّذِينَ كَفَرُوا لَنْ نُؤْمِنَ بِهَذَا الْقُرْآنِ وَلَا بِالَّذِي بَيْنَ يَدَيْهِ وَلَوْ تَرَى إِذِ الظَّالِمُونَ مَوْقُوفُونَ عِنْدَ رَبِّهِمْ يُرْجَعُ بَعْضُهُمْ إِلَى بَعْضٍ الْقَوْلَ يَقُولُ الَّذِينَ اسْتُضِعُوا لِلَّذِينَ اسْتَكْبَرُوا لَوْلَا أَنْتُمْ لَكُنَّا مُؤْمِنِينَ ﴿٣١﴾

Elmalı Hamdi Yazır Meali

Kâfirler: "Biz ne bu Kur'an'a inanırız, ne de ondan öncekilere..." dediler. Fakat o zalimler yakalanıp Rablerinin huzuruna durduruldukları zaman, birbirlerine **söz atarken** bir görsen! Bir taraftan **zayıf düşürülenler**, o **büyüklik taslayanlara** "Siz olmasaydınız biz mutlaka mümin olurduk." derler. 34/SEBE-31

34/SEBE-31

قَالَ الَّذِينَ اسْتَكْبَرُوا لِلَّذِينَ اسْتُضِعُوا أَنَحْنُ صَدَدْنَاكُمْ عَنِ الْهُدَى بَعْدَ إِذْ جَاءَكُمْ بَلْ كُنْتُمْ مُجْرِمِينَ ﴿٣٢﴾ وَقَالَ الَّذِينَ اسْتُضِعُوا لِلَّذِينَ اسْتَكْبَرُوا بَلْ مَكْرَ اللَّيْلِ وَالنَّهَارِ إِذْ تَأْمُرُونَنَا أَنْ نَكْفُرَ بِاللَّهِ وَنَجْعَلَ لَهُ أَندَادًا وَأَسْرُوا النَّدَامَةَ لَمَّا رَأَوُا الْعَذَابَ وَجَعَلْنَا الْأَغْلَالَ فِي أَعْنَاقِ الَّذِينَ كَفَرُوا هَلْ يُجْزَوْنَ إِلَّا مَا كَانُوا يَعْمَلُونَ ﴿٣٣﴾

32. **büyüklik taslayanlar** da **zayıf düşürülenlere** derler ki "Siz **hidayete erdikten** sonra sizi ondan biz mi alıkoyduk? Hayır siz kendiniz mücrimler idiniz."

33. **Zayıf düşürülenler** de **büyüklik taslayanlara**, "Hayır! Gece gündüz (işiniz) **hile yapmaktı.** Çünkü siz daima Allah'ı inkâr etmemizi, ona eşler koşmamızı bize emrederdiniz." derler. Artık azabı gördüklerinde, **duydukları nedameti** gizlerler; biz de o **inkârdan gelenlerin** boyunlarına demir halkalar takarız. Onlar sadece amelleri yüzünden **ceza çekerler.** 34/SEBE-31, 33

اسْتَكْبَرُوا فِي الْأَرْضِ وَمَكْرَ السَّيِّئِ وَلَا يَجِئُ الْمَكْرَ السَّيِّئِ إِلَّا بِأَهْلِهِ فَهَلْ يَنْظُرُونَ إِلَّا سُنَّتَ الْأَوَّلِينَ فَلَنْ تَجِدَ لِسُنَّتِ اللَّهِ تَبْدِيلًا وَلَنْ تَجِدَ لِسُنَّتِ اللَّهِ تَحْوِيلًا

(Bu) yeryüzünde **büyüklik taslamaları** ve sinsice **hile yapmaları** (dolayısıyla) Halbuki kötü hile ancak sahibinin **ayağına dolanır.** Onlar öncekilerin sünnetinden başkasını mı bekliyorlar? Allah'ın sünnetinde asla bir değişiklik bulamazsın, Allah'ın sünnetinde kesinlikle bir sapma da bulamazsın. 35/FATİR-43

35/FATİR-43

فَأَمَّا عَادًا فَاسْتَكْبَرُوا فِي الْأَرْضِ بِغَيْرِ الْحَقِّ وَقَالُوا مَنْ أَشَدُّ مِنَّا قُوَّةً أَوَلَمْ يَرَوْا أَنَّ اللَّهَ الَّذِي خَلَقَهُمْ هُوَ أَشَدُّ مِنْهُمْ قُوَّةً وَكَانُوا بِآيَاتِنَا يَجْحَدُونَ Ad kavmine gelince, yeryüzünde haksız yere **büyüklik tasladılar** ve bizden daha kuvvetli kim var? dediler. Onlar kendilerini yaratan Allah'ın, onlardan daha kuvvetli olduğunu görmediler mi? Onlar bizim ayetlerimizi **hiç sayıyorlardı.** 41/FUSSİLET-15

وَيَوْمَ يُعْرَضُ الَّذِينَ كَفَرُوا عَلَى النَّارِ أَلِهَتُهُمْ طَبِيبَاتُهُمْ فِي حَبَابِكُمْ الدُّنْيَا وَاسْتَمْتَعْتُمْ بِهَا فَالْيَوْمَ تُجْزَوْنَ عَذَابَ الْهُونِ بِمَا كُنْتُمْ تَسْتَكْبِرُونَ فِي الْأَرْضِ بِغَيْرِ الْحَقِّ وَبِمَا كُنْتُمْ تَفْسُقُونَ

İnkâr edenlere ateşe arz edilecekleri gün (şöyle denir): Dünyadaki hayatınızda bütün güzel şeylerinizi harcadınız, onların sefasını sürdünüz. Bugün ise yeryüzünde haksız yere büyüklik taslamanızın ve yoldan çıkmanızın aşağılayıcı bir azapla cezasını çekeceksiniz! **46/AHKAF-20**

تَمَّ أَذْبَرَ وَاسْتَكْبَرَ

Divanet İşleri Meali (Eski)

Sonra da sırt çevirip büyüklik tasladı. **74/MÜDDESSİR-23**